

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De Hypothecis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

patere ex eo, quod dationi talis conditio adjecta fuerit, ut, si à tempore contractus intra duos annos emptio facta emptori displiceret, venditor, vel Pater ejus, intra annum post displicentiam emptionis; 26. libras (computatis perceptis fructibus in eis, id est in sorte,) solvere deberet; Judices delegati causam ad Innocentiam III. detulissent; inquirentes; an pura; & absoluta sit venditio? an præfatus contractus pignus debeat judicari?

1846 Pontifex questionem in hunc modum resolvit: quod qualiscunque fuerit intentio contrahentium, & ex forma contractus venditio non appareat conditionalis, sed pura; quamvis per conditionem possit resolvi; ex duobus tamen, quæ in pacto fuerunt expressa (videlicet, quod fructus percepti deberent in solvenda pecunia numerari; & quod ultra summam receptam; 60. solidi deberent persolvi) contra ipsum emptorem præsumitur vehementer, præsertim cum usuras consueverit exercere.

1847 Ex hac decisione deducitur, quod contractus emptionis cum pacto, quod emptor post certum tempus possit illam venditori restituere recipiendo quid plus, quam pro ea emenda persolverit, præsumatur contractus feneratorius, præsertim, si Emptor solutus sit, usuras exercere, sic Vivianus in Ration. Juris Pontif. l. 3. pag. 188. Alagona in Compend. juris Canon. pag. 439. & alii; consequenter in re esse contractum pignoris, palliatum venditione simulata præsumptione fundata 1. in eo, quod intra certum tempus tertæ fuerint redimenda, cum emptio, & venditio soleat contrahi in perpetuum sine temporis definitione; 2. quod fructus computati fuerint in sortem; est enim insolitum, ut quis rem, emptam à se, redimi patiatur minori pretio propter fructus perceptos. D. quia ratione solutionis dilatae aliquid ultra sortem debebat reddi, quod veluti usurarium merito damnatur à Pontifice. Ceterum si res, pro qua mutuanti mutuarius deberet constituere securitatem mutui, non pignoretur, sed mutuanti vendatur cum pacto, ut mutuarius deposita summa mutui, quam à mutuante accepit, possit eandem rem reluere,

Tom. III.

seu redimere, & contractus, & pactum licitum est, quia tali casu mutans; fructus rei sibi venditæ percipit re sua; & in venditione vi pacti nihil recipit ultra sortem, ut notavimus n. 1837. modo pretium emptionis sit intra latitudinem justii pretii, secundum æstimationem rei relicubiler venditæ.

ARTICULUS III.

De Hypothecis.

Questio 1. est, quid sit hypotheca? 1848
2. quotuplex? 3. in quo differat à pignore? 4. quæ res hypothecari possint? 5. ad quæ bona extendat sese hypotheca generalis? 6. quæ bona cadant sub hypothecam specialem? 7. an jus Patronatus annexum fundo; hypothecæ subjecto, censetur cum illo datum in hypothecam? 8. quibus dispositione juris comperat hypotheca tacita? 9. quæ specialiter notanda circa tacitam uxoris hypothecam in bonis mariti? 10. an Ecclesia habeat tacitam hypothecam in bonis Prælati?

Ad 1. Resp. constare ex n. 1814.

Ad 2. Resp. id haberi n. 1817.

Ad 3. dictum esse n. 1814.

Ad 4. esse responsum in generali regula n. 1822. eadem enim etiam ratio est pro hypothecis; qualiter autem res Ecclesiæ in hypothecam dati possint? constat ex 1824.

Ad 5. Resp. quod extendat se etiam ad bona subsequente tempore acquirenda, quam diu debitum non extinguatur, esto horum expressa mentio facta non sit. L. fin. C. quæ res pign. obligari poss. item, ad mercès mercatorum; Haunold. mox citandus; ad actiones, & nomina; hæc enim nomine nostrorum bonorum veniunt per L. 10. §. i. ff. ad Senat. Conf. Trebell. imo quidquid auget patrimonium nostrum; adeoque ad servitutes, fructus natos ex hypotheca &c. non tamen prædium emptum ex illis fructibus. L. 29. ff. de pignoribus; sed excipe 1. bona, quæ hæres defuncti debitoris acquisivit per se, non ab illo. 2. quæ quis non hypothecasset verosimiliter, facta expressa eorum mentione. 3. quæ quis non

lii 2

po-

potest alienare. V. Haunold. tom. 4. tr. 10. n. 874.

Ad 6. Resp. quod sub hypothecam specialem cadant etiam ea, quæ nec designata per consequentiam accedunt fundo v. g. per alluvionem L. 16. ff. de pign. & hypoth. vel si rei quoad proprietatem obligatæ consolidetur usufructus L. 18. §. 1. ff. de pignorat. act. & determinata, seu specificata, vel in omnibus bonis certi generis.

Ad 7. Resp. quod, qui toparchiam, vel arcem aliquam subjicit hypothecæ, non propterea etiam censetur hypothecasse jus Patronatus illi annexum c. 18. de sent. & re judicat. nam ex usu juris Patronatus nihil nascitur pretio æstimabile, quod aptum sit venire in partem debiti computandum, pro cuius securitate constituitur hypotheca; Haunoldus tom. 4. de Just. tr. 10. n. 903.

1850 Ad 8. Resp. hypothecam generalem, ac tacitam 1. comperere Fisco in omnibus bonis debitoris L. 2. C. in quibus caus. pign. tacit. 2. pupillis, & minoribus in bonis Tutorum, & Curatorum L. 20. C. de administrat. tutor. imo etiam Vitrici, si Mater Tutrix prius nubat, quam liberis tutorem petierit, & reliqua persolverit. L. 6. C. ex quib. caus. pign. tacit. contrah. 3. pupillo in re, alteri empta, ex pecunia pupilli, hic enim habet hypothecam specialem pro pretio necdum soluto, & privilegiatam, ut omnes alios hypothecarios anteriores, etiam speciales præcedat, L. 7. ff. qui potiores. 4. Legatariis, & fideicommissariis in bonis Testatoris §. 2. Instit. de Legat. L. 1. C. communia delegatis; intellige tamen in bonis, quæ a testatore ad heredem perveniunt, ut apud ipsum maneant. Haunold. tom. 4. de Just. tr. 10. n. 981. 5. uxori pro dote, ac ejus restitutione in omnibus bonis mariti. §. fuerat. Instit. de actionib. & c. ex Literis. §. h. t. ibi: *mandamus, quatenus, si tibi constiterit ex his, quæ in presentia tua fuerint proposita, & probata, quod mulier dicit, viro dedisse in dotem, in prædictum R. de bonis fratris aliqua possidere: cum mulieribus favor multum in recuperandis dotibus debeat, & cautum sit in jure, quod propter maleficcium viri, mulier remanere non debeat in donata, cum etiam bona viri mulieri sine pro dote sacite obligata, & cum suo*

onere transierint ad quemlibet possidentem; R. prædictum eidem mulieri, ad restitutionem dotis eatenus condemnnes, quatenus de bonis fratris sui præfati noscitur possidere.

Ex hoc Resp. ad 9. Not. 1. hypothecam alicui rei impositam transire cum ipsa re in ejus possessorem vel exempto, vel ex alio titulo per cit. c. *Ex literis*. ibi: *cum suo onere transierit ad quemlibet possidentem*, & L. 12. C. de distraction. pignor. etiam si vendita esset mandato Judicis. c. *Ex tenore*. de for. Comper. c. *Cum super*. de sent. & re judic. L. 2. ff. ne quis in loco publico. Excipe tamen, nisi cum consensu Creditoris fundus, hypothecæ subjectus, alienatus sit. L. 8. & 11. ff. quib. mod. pignus solv. Not. 2. uxorem posse agere pro dote sua contra quemlibet possessorem, vel detinentem bona mariti, ut constat ex eod. textu. Not. 3. dictam uxoris hypothecam tacitam pro dote, non præferri alteri hypothecæ expressæ priori, etiam non privilegiatæ; juxta Barb. in L. 1. ff. solut. matr. p. 6. à n. 4. Verum circa hoc punctum V. dicenda §. seq.

Ad 10. Resp. Ecclesiam in bonis Prælati, vel alterius administratoris bonorum Ecclesiarum, habere omnia ejus bona sibi tacito hypothecata in securitatem malæ administrationis; Ecclesia enim gaudet jure minorum, ergo sicut isti habent tacitam hypothecam in bonis Tutorum, & Curatorum; sic Ecclesia in bonis Prælati, & cujuslibet administratoris bonorum Ecclesiarum; antec. est ex c. 1. de in integr. restit. ibi: *Cum Episcopo ejus conditionem deteriore facere non liceat. & Ecclesia jure Minoris debeat semper illa servari*, &c. *Audiri*. 3. eod. ibi: *nos attendentes, quod utraque Ecclesia fungatur jure Minoris*, æquitate pensata utramque restituimus contra reliquam ad probandam rationem omissam, ne alterutra pars, propter hujusmodi negligentiam, gravi jacturâ lædatur; de Minoribus autem etiam constat ex L. 20. C. de administrat. Tutor. ibi: *Pro officio administrationis, tutoris, vel Curatoris bona, si debitores existant, tanquam pignoris titulo obligata, minores sibi vindicare minime prohibentur*; idem est, & si tutor, vel Curator quis constitutus res

minorum non administraverit; his prænotatis :

§. I.

De privilegio hypothecæ pro dote Uxoris.

1853 **G**eneralem hypothecam tacitam, hoc est lege constitutam, Uxori competere in bonis mariti, cum jure prælationis ante omnes hypothecas tacitas, non similiter privilegiatas, constat ex L. in rebus C. de jure dotium, ibi : *in rebus dotalibus, sive mobilibus, sive immobilibus, sive movetibus, si tamen extant, sive aestimata, sive inæstimata sint, mulierem in his vindicandis omnem habere, post dissolutum matrimonium, prærogativam, jubemus; & neminem Creditorum mariti, qui anteriores sunt, posse sibi potiorum causam in his per hypothecam vindicare, cum eadem res, & ab initio uxoris fuerint, & naturaliter in ejus permanerint Dominio; & statim infra; volumus itaque eam in rem actionem in hujusmodi rebus, quasi propriis habere, & hypothecariam, omnibus anteriorem possidere, ut sive ex naturali jure ejusdem mulieres res esse intelligantur, sive secundum legum utilitatem ad mariti substantiam pervenisse videantur; per utramque viam, sive in rem, sive hypothecariam plenissime consulatur; & L. 12. C. qui potiores in pign. §. 1. ibi : Sancimus, ex stipulatu actionem, quam mulieribus jam pro dote instituenda dedimus, cuique etiam tacitam donavimus inesse hypothecam, potiora jura contra omnes habere mariti Creditores, licet anteriores sint temporis privilegio vallati. De eadem materia, §. Fuerat. 29. Infit. de Actionib. dicitur : fuerat antea & rei uxoria actio una ex bona fidei iudiciis; sed cum pleniorum esse ex stipulatu actionem invenientes, omne jus, quod res uxoria antea habebat, cum multis divisionibus in actionem ex stipulatu, qua de dote exigendis proponitur, transfulerimus, merito rei uxoria actione sublata, ex stipulatu actio, qua pro ea introducta est, naturam bona fidei iudicii tantum in exactio- ne dote meruit, ut bona fidei sit; sed & tacitam ei dedimus hypothecam; præferri autem aliis Creditoribus in hypothecis tunc*

consuimus, cum ipsa mulier de dote sua experiat, cujus solius providentia hoc induximus.

1854 Circa istam juris dispositionem occurrunt sequentia dubia; 1. an mulier, vi sui privilegii, quoad suam hypothecam tacitam, sibi constitutam in bonis mariti habeat jus prælationis non tantum relate ad alios Mariti Creditores, habentes in ejusmodi bonis hypothecam tacitam; sed etiam expressam? videtur dicendum, quod non, 1. quia Fiscus, & Uxor in hac materia pari passu ambulant; sed Fiscus non præfertur Creditori expressam hypothecam habenti; ergo nec uxor. major est ex L. 2. C. de juribus Fisci; minor est ex L. 4. C. eod. ibi : *si fundum pignori accepisti, antequam rei publica obligaretur, sicut prior es tempore, ita potior es jure*; ergo nec dos præfertur; provisio enim hominis facit cessare provisionem legis; sed mulieri solum provideret lex; Creditori autem provisio expressa hominis; ergo. 3. L. 29. C. de jure dot. dicitur, de muliere ratione suæ dotis vindicandæ; sed ita eam posse easdem res vindicare, vel à Creditoribus posterioribus, vel ab aliis, qui non potiora jura legibus habere noscuntur; ex hoc autem textu sequitur, quosdam esse Creditores, qui quoad hypothecam suam habent potiora jura, quibus uxor ratione suæ dotis non præferatur, ergo.

1855 Sed affirmativa probabilior est, exceptis casibus, de quibus à n. 1858. Ratio sumitur ex cit. §. Fuerat. in n. 1853. ubi expresse, ac indefinite præfertur aliis Mariti Creditoribus, hypothecam anteriorem habentibus; nec ratio urget restringendi dispositionem Legis ad hypothecarios solum tacitos; cujus ratio est, quia Creditor, cujus pecunia res empta; vel reparata est, præfertur habentibus hypothecam expressam, ut habetur L. 5. ff. qui potiores, ibi : *interdum posterior potior est priori, ut puta si in rem istam conservandam impensum est, quod sequens credit, velut, si navis fuit obligata; & ad armandam eam rem, vel resciciendam ego credidero; at uxor in dote exactio præfertur Creditori, cujus pecunia res empta est, vel reparata, & ex Novella 97. c. 3. ibi: quæsitum est igitur, simulier prætendens privilegium super antiqua dote, &*

augmentum, in quo etiam hoc servatur privilegium (sicut prædictum) prioribus voluerit præponi creditoribus, veniat autem, & alter creditor, posterior quidem, prætendens autem pecuniis suis emptam, aut reparatam navem, aut domum, aut agrum &c. utrum oporteat dotem etiam talibus præponi, &c. plurimum igitur super his cogitantes, non invenimus, mulierem jure existentem, cedere alicui tali privilegio.

1856 Ad rationes in contrarium in n. 1853.

Resp. ad 1. N. ma. Fiscus enim non præfertur anteriori Creditori, expressam hypothecam habenti; nec etiam privato habenti hypothecam anteriorem, ex L. si pignus. 8. ff. qui potiores in pignore, ibi: *Si pignus specialiter res publica acceperis, dicendum est, præferri eam Fisco debere, si postea Fisco debitor obligatus est: quia & privati præferuntur.* Deinde, lex 2. in qua fundantur Contrarii, nihil aliud dicit, quam, quod Fiscus anteriorem hypothecam habens præferatur mulieri, & viceversa. Cæterum quando dicitur, Fiscum non præferri alii habentibus hypothecam expressam, procedit in bonis obligatis Fisco ratione delicti; non autem, ex contractu, per L. 28. ff. de jure Fisci, ibi: *Si qui mihi obligaverat, qua habet, habiturusve esset, cum Fisco contraxerit, sciendum est, in re postea acquisita Fiscum potiores esse debere, Papinianum respondisse, quod & constitutum est; prævenit enim causam pignoris fiscus.*

1857 Igitur universaliter negandum, in hac materia parem esse conditionem Fisci, & mulieris; nam si Fiscus, & mulier inter se comparentur, par est utriusque ratio, ut scilicet anterior vincat posteriorem, & sit locus regulæ, qui prior tempore, potior jure, cæteris paribus; si autem comparentur cum privato; privatus habens hypothecam anteriorem vincit fiscum; mulier autem privatam; & eo titulo, quod vincat istum, vincit etiam fiscum, juxta L. 14. §. 3. ff. de perper. & temporal. præscript. ubi dicitur: *Si viro vincentem te, multo magis ego te vincere debes.*

1858 Ad 2. Resp. tunc solum, facta provisione hominis, cessare provisionem legis, quando super eadem re concurrat eum dispositione, non autem, quando

hæc sit in defectum provisionis ab homine factæ. Ad 3. ex L. 29. Resp. exinde solum deduci, paucos aliquos casus, in quibus alii hypothecarii, propter speciales causas, vincunt etiam mulierem; primus est ex L. 4. C. ex quibus causis pignus tacite contrah. ubi dicitur, quod, si ex mala administratione primipilari factus sis debitor Fisci, non solum res tuæ obligentur tacite Fisco, sed dos uxoris tuæ, ita videlicet, si bona mariti exhausta sunt, neque aliquid residuum invenitur.

Secundus est, quando cum Novem 1859 ca concurrunt liberi prioris matrimonii in exactione dotis per L. 12. C. qui potiores §. 1. vers. *Exceptis*, ibi: *exceptis videlicet contra novem anterioris matrimonii filii, quibus pro dote matris suæ jam quidem dedimus hypothecam contra paternas res, vel ejus Creditores: in præsentem autem similem eis prærogativam servamus, ne jus, quod posteriori datum est uxori, hoc anteriori denegetur, sed sic maneat eis jus incorruptum, quasi adhuc vivente matre eorum; duabus enim dotibus ab eadem substantia debitis ex tempore prærogativam manere volumus.*

Tertius est in causa funeris, ubi, ne 1860 contra omnem humanitatem, cadavera insepulta jaceant, actio funeraria præfertur doti per L. 45. ff. de religiof. & sumptib. fun. ibi: *Impensa funeris semper ex hereditate deducitur, quæ etiam omne creditum solet præcedere, cum bona solvendo non sint.*

Not. autem, per primipilum, seu primipilium, ut notat Pereyra in Elucid. n. 610. intelligi Centurionem annonæ inter milites distribuendæ; talis enim, ratione officii, obligatur Fisco, & non solum illius, sed etiam uxoris bona, in defectum honorum mariti, fisco sunt oppignorata ratione administrationis suæ, propter ingens reipublicæ periculum ex mala talis officii administratione; propter quod causa uxoris censetur causa privata, cui merito præferatur hæc, causa boni publici.

Questio altera est, an hæc hypotheca 1861 tacita, cum prædicto privilegio, detur etiam hæredibus uxoris? Resp. distinguendum inter ejus hæredes extraneos ac ab illa descendentes; nam in primis hoc nega-

negatur, in L. unic. C. de privilegio dotis ibi: Scire debes, privilegium dotis, quo mulieres vivunt in actione de dote, ad heredem non transire; quoad descendentes videtur obflare. I. quod privilegia personalia non transeant ad heredes, ne quidem liberos. Deinde §. fuerat. Infit. de actionib. ibi: hoc privilegium solum mulieris providentia esse introductum. Dicendum tamen, dari etiam heredibus uxoris ab ea descendentes. ratio sumitur ex L. 12. C. potiores. V. Exceptis, relata n. 1859. ubi expresse dicit Imperator, quod filius anterioris matrimonii contra novercas, pro dote matris suae in rebus paternis, jam providerit hypothecam; nullam autem aliam dedit, quam istam, nimirum, ut gaudeat privilegio matris in rebus paternis contra Novercas, & alios Creditores; ergo, ad r. in contrarium Resp. id n. intelligi de privilegio concessis parentibus in iusu liberorum, sic personale beneficium competentiae, quod L. 12. ff. soluto matrimonio, negatur heredibus, non intelligitur nisi de extraneis; & descendentes L. 18. ff. cod. conceditur; ex quo etiam habetur solutio ad L. unicam. ad 2. ex §. fuerat. Resp. etiam extensionem ob descendentes pertinere ad providentiam mulieris.

§. 2.

An uxor in bonis Mariti habeat tacitam hypothecam ratione aliorum bonorum.

1863 Ante resolut. not. aliud esse, quod uxor propter certa bona habeat tacitam hypothecam in bonis mariti; aliud, quod eam habeat cum privilegio praelationis ad anteriores Creditores; quo praenotato r. uxori, etiam pro bonis paraphernalibus, quorum administrationem habet maritus, in bonis mariti habere tacitam hypothecam; sed, non cum privilegio praelationis; prima pars desumitur ex L. ubi adhuc. 29. C. de iure dot. ibi: ubi, adhuc matrimonio constituto, maritus ad inopiam sit deductus, & mulier sibi prospicere velit, resque sibi suppositas pro dote, & ante nuptias donatione, rebus-

que extra dotem constituitis tenere: non tantum mariti res ei tenenti, & super his ad iudicium vocata, exceptionis praesidium ad expellendum ab hypotheca secundum Creditorem praestamus; Sed etiam, si ipsa contra detentatores rerum, ad maritum suum pertinentium, super iisdem hypothecis aliquam actionem secundum legum distinctionem moveat, non obesse ei matrimonium adhuc constitutum, Sancimus; sed ita eam posse easdem res vindicare, vel à Creditoribus posterioribus, vel ab aliis, qui non potiora iura legibus habere noscuntur, ut potuisset, si matrimonium eo modo dissolutum esset, quo dotis, & ante nuptias donationis exactio ei competere poterat. Ubi vides ex hoc textu idem dicendum de donatione propter nuptias; ut notat etiam Azor p. 3. l. 7. c. 3. & alii. Secunda verò pars videtur colligi ex illis verbis: *Vel à Creditoribus posterioribus, vel ab aliis, qui non potiora iura legibus habere noscuntur.*

Hæc tamen secunda pars à nonnullis 1864 traditur cum distinctione, an uxor agat præcisè pro donatione propter nuptias acquirenda? an pro illa acquirenda non utcumque, sed tanquam sibi tacite hypothecata pro sua dote? in primo affirmant tacitam illi competere hypothecam etiam pro illis bonis, ut diximus præced. numero, sed sine privilegio praelationis: Secus, in secundo; quia tunc potius agit pro dote, comparatione cuius habet tacitam hypothecam cum privilegio ad alios Creditores etiam anteriores, quaestio esse potest, an dos, quam puella secumferunt ad monasterium, nullis bonis stabilibus vi suæ regulæ fundatum, sed ex sola dote ad centum applicata præbens alimentis suis, gaudeat privilegio praelationis ad alios anteriores Creditores in casu, quo bona debitoris non sufficiunt ad solvendo omnes Creditores?

Resp. etsi hoc claro iure civili non videatur stabili posse; nihilominus rectius affirmari ex ratione. I. quia causa pia in plurimis præfertur aliis; & cum de his agitur, non est iudicandum secundum leges, sed sacros canones, ut constat ex dictis; in sacris autem canonibus matrimonium spirituale, consequenter

& dos, à spiritualiter nubente, monasterio allata, gaudet prerogativis matrimonii carnalis in huius favorem à jure indulto, præsertim quoad dotem allatam ad sustentanda matrimonii onera, quod à fortiori tenet, cum fiat loco alimentorum sponsæ; arg. c. *inter corporalia* 2. de translat. Episcopi; illud certum videtur, ubi concurrunt plures Creditores, tempore quantumvis posteriores, præferendos esse anterioribus, quando debita istorum non sunt liquida, hoc est, non habent causam debendi; eorum verò liquida sunt, & expressam habent causam debendi.

ARTICULUS IV.

De Cautionibus.

1866 Quid, & quotuplex sit cautio, diximus in principio hujus tit. à n. 1803. de aliis porro cautionibus particularibus, ibi non expressis, (ut sunt *de non offendendo, iudicio fessi, aut iudicatum solvi, vel rem ratam haberi*) egimus lib. 1. tit. 28. de Procuratoribus. Illud nota, cautionem realem esse omnium fere securissimam; nam *juratoria* sæpe violatur, vel agrè non raro ad executionem trahitur; *fidejussoria* etiam Creditores frequenter litibus implicat; quia tamen debitores, etiam cautionem realem, quandoque non redimunt cum damno Creditoris, quæstio est, an, & qualiter Creditor pignus possit vendere, si debito ipsi tempore debitum non sit solutum? Re. posse ut dictum est à n. 1828.

1867 Hinc not. 1. si redemptioni pignoris faciendæ per solutionem debiti terminus præfixus est, debitorem tunc non solventem censeri esse in mora, etiam Creditore non petente; quia dies pro Creditore interpellat *L. magnam*, C. de contrahend. & committ. stipul. si autem dies non fuit præscriptus, moram incipere, quando elapso rationabili tempore interpellatur à Creditore *L. si ex legati causa*. ff. de verb. oblig. Creditorem autem in pignoris venditione procedere debere bona fide, & vendere, quo majori pretio potest, adeoque Subhastatione, *L. ult.* C. de jure dom. &, si ipse debitor

velit vendere, debere illi accepta cautione permittere; sic Lugo cit. n. 36.

Not. 2. Creditorem in casibus jure sibi permittis vendentem pignus, ejus dominium transferre in Emptorem; quia, licet ipse non sit dominus pignoris; est tamen in hoc casu debitoris Procurator à Lege, vel Judice constitutus, sic Lugo cit. n. 40.

In c. *Cum constet* fin. h. t. fit specialis mentio de cautione, quam proprietarius exigere potest ab usufructuario; cum enim quidam reliquisset testamento proprietatem bonorum suorum Mariæ uxori Cajæ; usum fructum Joannæ Matris suæ, uxori Augerii; *Maria* proprietaria, mortuo testatore, petiit ab Joannæ uxore Augerii, præstari idoneam cautionem, quod utatur, & fruatur rebus immobilibus salva illarum substantia ad arbitrium boni viri; pecuniam verò, ac æstimationem bonorum, quæ consumuntur usu, & in hæreditate reperta fuerint, dictæ Mariæ, vel hæredibus ejus in morte sua restituat, super quibus ad cautionem præstandam; Pontifex illam compellimandam; hoc autem spectat proprie ad secundam partem hujus tituli, de cautionibus in genere, quod à se editum Gregorius IX. apponi voluit, ut corresponderet nigrum etiam alteri parti Rubricæ.

Ex hac Gregorii decretali deducunt communiter Canonistæ, istam conclusionem: *Usufructuarius cavere debet, quod utatur fruatur rebus immobilibus, salva earum substantia, & finito usufructu eas restituet, si exierit; alias, ipsarum rerum æstimationem*; id quod etiam jure civili merito cautum est; cum enim Usufructuarius deteriorem causam proprietatis facere non debeat, & æquum sit, reddi securum proprietarium, ideo Prætores cavisse, usufructuarium cogere, cautionem præstare de utendo boni viri arbitrio & de restituendo, quod super sit, finito usufructu.

Circa hanc decretalem moveri potest quæstio ex illis verbis dicti canonis: cum *constet Joannam, mulierem, uxorem Augerii, quoad usum fructum filio suo successisse*; videtur enim usufructus non posse continuari successione; cum morte finiat, nec in eo detur successio, *L. Liber*. 23 ff. de